

Metodika pro řešení neoprávněného nakládání s odpady

16.4.2014

Metodika pro řešení neoprávněného nakládání s odpady

OBSAH

1. Úvod	3
2. Řešení neoprávněného nakládání s odpady	3
3. Využitelné zdroje informací a dat k identifikaci neoprávněného nakládání s odpady	3
3.1 Informační systém odpadového hospodářství	4
3.2 Modul Autovraky ISOH	5
3.3 Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady	5
3.4 Přeshraniční přeprava odpadů	6
3.5 Vnitrostátní přeprava nebezpečných odpadů	7
4. Identifikace a řešení vybraných nejzávažnějších situací neoprávněného nakládání s odpady	8
4.1 Neoprávněné nakládání v zařízeních k nakládání s odpady	8
4.1.1 Porušování předpisů v zařízeních k nakládání s odpady	9
4.1.2 Neoprávněné jednání při výkupu odpadů	10
4.1.3 Porušování předpisů v zařízeních ke sběru nebo zpracování autovraků	11
4.1.4 Nelegální sklady odpadů	11
4.1.5 Porušování předpisů při využívání odpadů na povrchu terénu	13
4.2 Neoprávněné nakládání během přepravy odpadů	13
4.2.1 Vnitrostátní přeprava odpadů	13
4.2.2 Přeshraniční přeprava odpadů	14
5. Seznam použitých zkratk	17
6. Přílohy	17
Příloha č. 1: Přehled právních předpisů	18
Příloha č. 2: Součinnost orgánů veřejné správy při řešení neoprávněného nakládání s odpady	20
Příloha č. 3: Kontakty	24

Metodika vznikla v rámci řešení projektu VG20122013090 „Možnosti využití informací a zdrojů dat z oblasti nakládání s odpady jako nástroje identifikace a řešení neoprávněného nakládání s odpady“ jehož zadavatelem a poskytovatelem je Ministerstvo vnitra ČR v rámci Programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2010 – 2015. Řešitelem projektu byli pracovníci Centra pro hospodaření s odpady (CeHO) Výzkumného ústavu vodohospodářského T.G.Masaryka, veřejná výzkumná instituce.

1. Úvod

Metodika je určena orgánům veřejné správy, které se při své činnosti mohou setkat s neoprávněným nakládáním s odpady, zejména Policií ČR, Celním úřadům, obecním úřadům a obecní/městské policii. Takové jednání může být značně nebezpečné pro obyvatelstvo a současně může dojít k negativnímu dopadu na životní prostředí.

V metodice jsou zpracovány návrhy postupů, které umožní rychle reagovat odpovídajícím způsobem na zjištěnou situaci. V metodice jsou shrnuty možnosti využití informací a zdrojů dat z oblasti nakládání s odpady při řešení neoprávněného nakládání s odpady, tzn. takového nakládání, které nerespektuje povinnosti dané zákonem o odpadech¹ a prováděcími předpisy k tomuto zákonu a dalšími právními předpisy. Jednání právnických nebo fyzických osob v rozporu s právními předpisy může nastat buď z neznalosti, nedbalosti nebo s úmyslem předpisy porušovat. Dále jsou popsány modelové situace neoprávněného nakládání s odpady.

Součástí metodiky je přehled základních právních předpisů platných pro ochranu životního prostředí a zmíněné orgány (viz příloha č. 1). V příloze č. 2 jsou uvedena schémata popisující součinnost kompetentních orgánů při řešení neoprávněného nakládání s odpady.

2. Řešení neoprávněného nakládání s odpady

V zákoně o odpadech¹ jsou stanoveny povinnosti při nakládání s odpady, kompetence při výkonu veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství a sankce za porušení zákona. Obecně lze za neoprávněné nakládání s odpady označit porušování zákonných povinností. Skutkovou podstatu trestných činů proti životnímu prostředí pak stanovuje trestní zákoník².

Orgán veřejné správy, který konkrétní situaci neoprávněného nakládání s odpady odhalí, přizve dle jejího charakteru k dalšímu řešení ostatní orgány státní správy a samosprávy, případně složky Integrovaného záchranného systému (IZS).

Jedná-li se o neoprávněné nakládání s odpady (např. nelegální sklady), které může poškozovat nebo ohrožovat životní prostředí, život, zdraví a majetek lidí, je nutné bezodkladně informovat orgány součinné při řešení mimořádných situací, kterými jsou: Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP), Obecní úřad obce s rozšířenou působností (OÚ ORP), krajský úřad (KÚ) a složky IZS (Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR), jednotky požární ochrany, Police České republiky (Policie ČR), provozovatelé záchranné zdravotnické služby (ZZS)).

Důležité kontakty na orgány státní správy, které je možné nebo nutné upozornit při podezření na neoprávněné nakládání s odpady, jsou uvedeny v příloze č. 3.

3. Využitelné zdroje informací a dat k identifikaci neoprávněného nakládání s odpady

Při odhalování a prokazování neoprávněného nakládání s odpady je možné využívat následující informační zdroje a materiály.

¹ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

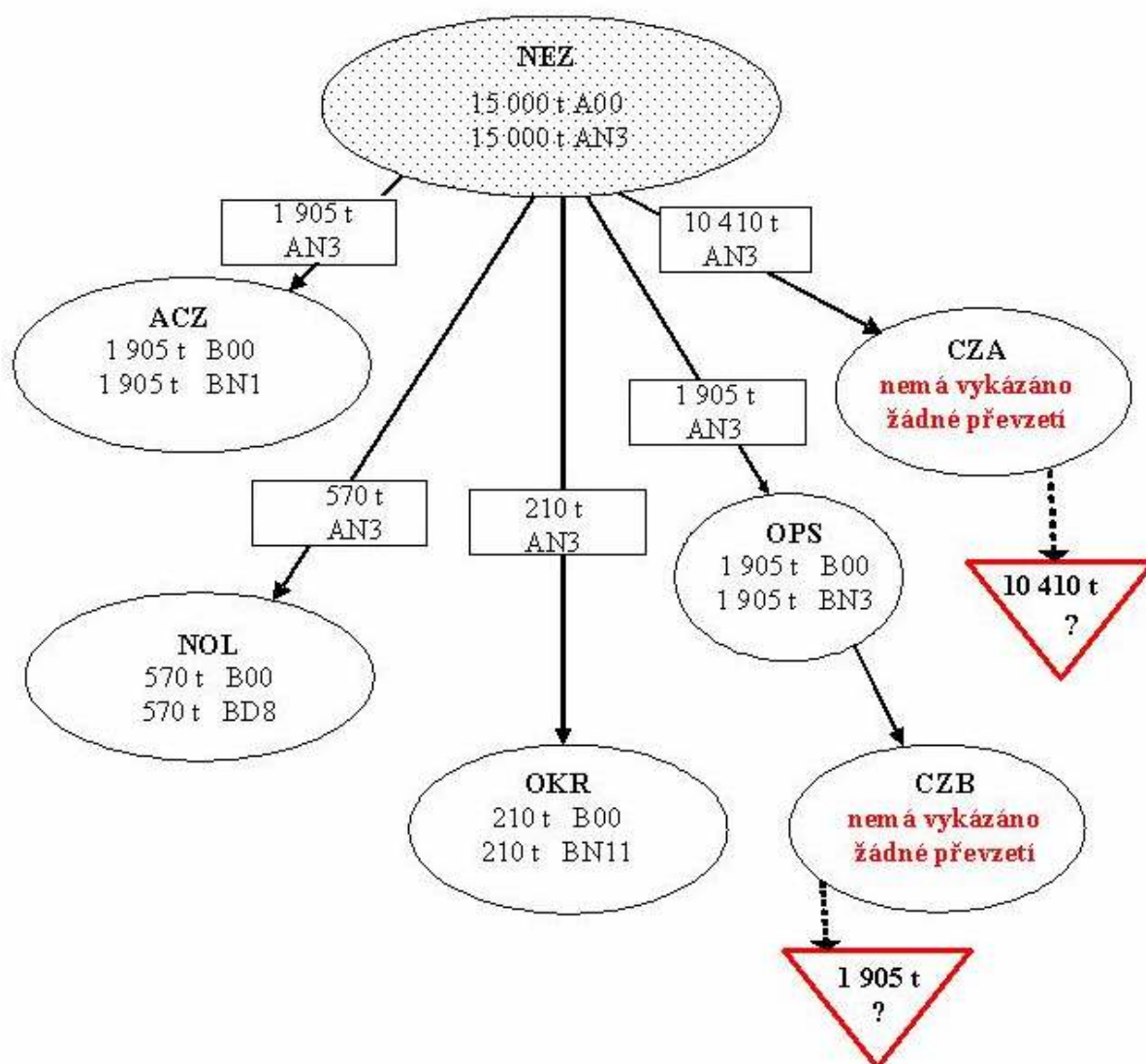
² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, hlava VIII, zejména § 293, 294, 298

3.1 Informační systém odpadového hospodářství

Základním zdrojem dat a informací z oblasti nakládání s odpady je **Informační systém odpadového hospodářství** (ISOH). Tento informační systém, který je celostátní databází o odpadech a zařízeních k jejich sběru, úpravě, využívání nebo odstraňování, má k dispozici Ministerstvo životního prostředí (MŽP). V případě potřeby využít informace shromažďované v ISOH je nutné požádat MŽP o spolupráci.

Využitím dat shromažďovaných v ISOH je možné sledovat tok odpadu od původce až po jeho konečné zpracování (využití nebo odstranění). Při analýze evidovaných dat je tedy možné odhalit nesrovnalosti způsobené jak administrativním pochybením, tak úmyslným neoprávněným nakládáním s odpady.

Obrázek č. 1 Schéma sledování toku odpadu z dat ISOH

Na obrázku č. 1 je schéma toku odpadu, které je možné vysledovat pomocí dat shromažďovaných v ISOH. Z obrázku je patrné, že sledování toku konkrétního druhu odpadu ve dvou případech odhalilo nesrovnalosti mezi množstvím předaného a převzatého odpadu (v tunách). V obou případech provozovna firmy produkující odpad předání odpadu vykazala, ale provozovna uvedená v ročním hlášení jako přebírající firma ve své evidenci nemá odpad uveden.

Data shromažďovaná v ISOH umožňují:

- u zvoleného odpadu zjistit informace o původci odpadu, vyprodukovaném množství, údaje o všech partnerech = oprávněných osobách, které s odpadem dále nakládaly a způsoby nakládání s odpadem.
- u zvoleného původce odpadu zjistit informace o množství jím vyprodukovaného odpadu a způsobech, jakými s odpadem naložil včetně údajů o partnerovi/partnerech, kterým byl odpad předán.
- u zvoleného partnera (tj. provozovatel zařízení pro úpravu, využití nebo odstranění odpadů, který má souhlas/povolení příslušného krajského úřadu) zjistit informace o množství převzatého odpadu (od původce, jiné oprávněné osoby nebo vlastní provozovny) a způsoby, jakými s tímto odpadem naložil.

Data do ISOH se získávají z ročních hlášení o produkci a nakládání s odpady, která se zasílají každoročně do 15. února následujícího roku. Data za celou ČR jsou pro detailní analýzu k dispozici cca v září.

Základem dat o nakládání s odpady shromažďovaných v ISOH za celou ČR je průběžná evidence odpadů, kterou musí na základě zákona³ vést všichni původci odpadů a oprávněné osoby, které nakládají s odpady.

3.2 Modul Autovraky ISOH

Modul Autovraky Informační systém odpadového hospodářství (MA ISOH) je samostatný, on-line informační systém pro evidenci autovraků vycházející z požadavků vyhlášky⁴.

Do informačního systému zapisují informace o přijatých a zpracovaných autovracích zpracovatelé autovraků^{3,4}. Do systému se zapisují údaje o převzatém autovraku, jako je VIN, hmotnost autovraku, značka vozidla, datum výroby nebo první registrace. Systém také eviduje množství zpracovatelských zařízení a jejich rozmístění podle krajských úřadů.

Veškerá data informačního systému sledování toků vybraných autovraků se shromažďují v databázi MA ISOH, která je dostupná ze stránek MŽP - <https://autovraky.mzp.cz/autovrak/webklient/ralight>.

MA ISOH umožňuje provádět kontrolu zda vozidlo odhlašované z provozu bylo předáno do zařízení, které má souhlas příslušného KÚ.

3.3 Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady

Oprávněná osoba je každý provozovatel zařízení na sběr, úpravu, využití nebo odstranění odpadů, který má souhlas místně příslušného krajského úřadu⁵, tj. krajského úřadu na jehož správním území se provozovna nachází.

Místně příslušný KÚ uděluje původci odpadů souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady nad 100 tun za rok⁵.

OÚ ORP uděluje původci odpadů souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady do 100 tun za rok⁶.

OÚ ORP a KÚ vedou evidenci jimi vydaných souhlasů a dalších rozhodnutí vydaných podle zákona¹.

³ § 39 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

⁴ vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky.

⁵ podle § 78 odst 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

⁶ podle § 79 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

Obsah souhlasu s provozem zařízení ke sběru, výkupu, úpravě, využití a odstraňování odpadů vydaný místně příslušným KÚ umožňuje provádět kontrolu zda v zařízení nejsou protiprávně zpracovávány odpady, na které nemá provozovatel platný souhlas KÚ.

Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady včetně jejich povolených odpadů je možné nalézt:

- internetové stránky jednotlivých KÚ, které souhlasy vydaly
- internetové stránky CENIA, Česká informační agentura pro životní prostředí - celorepublikový přehled - <http://isoh.cenia.cz/souhlasy/>

Spadá-li zařízení do kategorie činností uvedených v bodě 5, přílohy č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, je provozováno na základě vydaného platného integrovaného povolení. Přehled o zařízeních s vydaným integrovaným povolením je možné nalézt v informačním systému procesu IPPC provozovaném MŽP na internetové adrese <http://www.mzp.cz/ippc>.

Zařízení, která jsou místem zpětného odběru elektrozařízení podle § 37k zákona¹, musí mít uzavřenu smlouvu s provozovatelem některého z kolektivních systémů nebo výrobcem elektrozařízení, jejichž přehled je možné nalézt na internetové adrese MŽP: <http://www.mzp.cz/cz/elektrozariadeni>.

3.4 Přeshraniční přeprava odpadů

Přeshraniční přeprava odpadů se řídí přímo použitelným nařízením⁷, které zároveň ukládá vést o tomto pohybu odpadů evidenci. Evidence podle tohoto nařízení se primárně týká přeshraniční přepravy odpadů zařazených do Žlutého seznamu odpadů. Dále v příloze V stanoví odpady, jejichž vývoz je zakázán. Odpady, které jsou zařazeny do Zeleného seznamu odpadů, nepodléhají oznámení a souhlasu MŽP (orgánu příslušného pro přeshraniční přepravu odpadů). Výjimkou jsou přepravy odpadů ze Zeleného seznamu do členských států, které si v přístupové smlouvě k EU vyměnily přechodné období (např. pro rok 2014 to jsou Bulharsko nebo Rumunsko) a některé přepravy do zemí, na které se nevztahuje rozhodnutí Rady OECD C(2001)107 v konečném znění o revizi rozhodnutí OECD C(92)39 o kontrole přeshraničního pohybu odpadů určených k využití. Přeprava odpadů k odstranění podléhá povinnosti oznámení vždy.

Pro evidenci přeshraničně přepravených odpadů má MŽP k dispozici dvě databáze:

- a) samostatnou databázi přeshraničně přepravených odpadů, které podléhají dle nařízení⁷ postupu předchozího písemného oznámení a souhlasu MŽP,
- b) databázi ISOH, do které jsou oprávněné osoby povinny zasílat údaje o přeshraničně přepravených, dovezených nebo vyvezených odpadech a jejich dalším zpracování bez rozdílu zda se jedná o odpad nebezpečný nebo odpad kategorie „ostatní“ (viz kapitola 3.1).

Odst. 2, § 12 zákona¹ stanoví, že odpady mohou být odstraněny nebo využity pouze v zařízeních k nakládání s odpady, která mají povolení. Příjemce odpadu dovezeného do ČR musí být oprávněn k jeho převzetí, tzn. že musí být provozovatelem zařízení oprávněným nakládat s odpady⁸ a mít souhlas k přijetí příslušného odpadu. Použití informací z obou databází a jejich analýza může být prvním podkladem pro ověření, zda je s dovezeným odpadem nakládáno v souladu se zákonem.

Generální ředitelství cel (GŘC) vede evidence:

- o vývozu/dovozu odpadů z/do České republiky do/ze států, které nejsou členskými státy Evropské unie
- o bateriích nebo akumulátorech a dalších výrobcích, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru, které byly dovezeny do České republiky ze států, které nejsou členskými státy Evropské unie.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 ze dne 14. června 2006 o přepravě odpadů v platném znění

⁸ podle § 14 odst. 1, odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění nebo podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci v platném znění

V případech, kdy jsou zjištěny poznatky o neoprávněném vývozu nebo dovozu odpadů, je možné požádat o součinnost oddělení Netarifních opatření GŘC.

V souvislosti s odhalováním neoprávněné činnosti si může celní úřad vyžádat odbornou pomoc ČIŽP, popř. MŽP.

K problematice přeshraniční přepravy odpadů jsou k dispozici podrobné informace v podobě informačních materiálů dostupných v elektronické podobě na stránkách <http://www.ceho.cz/resene-projekty-ceho>.

1) Praktická příručka „Přeshraniční přeprava odpadů“ (srpen 2013)

Příručka ve formátu B6 je určena pro pracovníky státní správy mezi jejichž kompetence patří i kontrola přeshraniční přepravy odpadů. Slouží pro rychlejší orientaci v souhrnných informacích potřebných přímo při práci v terénu a jsou v ní uvedeny např. relevantní předpisy, definice, slovníček základních pojmů, doporučený postup při kontrolách, popisy odpadů, kontakty. Uvedené informace vycházejí z nařízení⁷, Evropského katalogu odpadů a materiálu asociace IMPEL „Waste(s) watch“.

2) Manuál pro zařazování odpadů do „Zeleného seznamu“ (listopad 2013)

Manuál obsahuje praktické instrukce pro zařazování odpadů do Zeleného seznamu dle nařízení⁷. Odpad zařazený do Zeleného seznamu může být dovážen/vyvážen za účelem využití bez nutnosti předchozího písemného oznámení a souhlasu MŽP. Procedurální a řídicí požadavky jsou tedy méně přísné. Je třeba pouze vyplnit dokument uvedený v příloze VII nařízení⁷, kde jsou specifikovány informace potřebné ke sledování pohybu odpadu. Manuál obsahuje popis jednotlivých odpadů Zeleného seznamu s jejich charakteristickými vlastnostmi, možnostmi záměny za jiné odpady a fotografiemi odpadů pod daný kód patřících i nepatřících.

3.5 Vnitrostátní přeprava nebezpečných odpadů

Evidence při vnitrostátní přepravě nebezpečných odpadů se řídí § 40 zákona¹. Odesílatel a příjemce nebezpečných odpadů jsou povinni vyplnit evidenční list pro přepravu nebezpečných odpadů po území ČR v rozsahu stanoveném prováděcím předpisem⁹. Evidenční list pro přepravu nebezpečných odpadů nenahrazuje doklady vyžadované při přepravě zvláštními právními předpisy (ADR apod.).

Odesílatel odpadu přikládá k zásilce nebezpečného odpadu vyplněný evidenční list, a to pro každou přepravu samostatně. Tento list mapuje cestu odpadu. Odesílatel odpadu a příjemce odpadu jsou povinni evidenci archivovat po dobu nejméně 5 let. Od 1. 10. 2014 se evidence o přepravě nebezpečných odpadů po území ČR vede v elektronické podobě prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP). Elektronická evidence přepravy nebezpečných odpadů po území ČR představuje další významný zdroj okamžitě dostupných informací a dat z oblasti nakládání s odpady.

⁹ příloha č. 26 vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady v platném znění

4. Identifikace a řešení vybraných nejzávažnějších situací neoprávněného nakládání s odpady

Jakékoliv nakládání s odpady, které je v rozporu se zákonem¹ a dalšími právními předpisy, je možné označit za neoprávněné nakládání s odpady.

Podněty upozorňující na neoprávněné nakládání s odpady mohou pocházet přímo od občanů, obecní policie, obecního úřadu, Policie ČR apod.

Jednotlivé situace řeší orgány státní správy podle svých kompetencí daných zákonem¹. Orgány státní správy jako je např. ČIŽP, OÚ ORP, KÚ, Policie ČR nebo celní úřady, které zahájily šetření, si podle situace přizvou k řešení ostatní orgány státní správy a samosprávy, případně složky IZS, jedná-li se o neoprávněné nakládání s odpady, které může poškozovat nebo ohrožovat životní prostředí, život, zdraví a majetek lidí.

V případě, že neoprávněnou činností je možné předpokládat naplnění skutkové podstaty některého z paragrafů trestního zákoníku², případně je možné ji posuzovat podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob¹⁰, je nutné k řešení přizvat pracovníky orgánu činného v trestním řízení (Policie ČR).

Při podezření na neoprávněný dovoz/vývoz odpadu ze/do zahraničí je nutná spolupráce s celním úřadem a odborem odpadů MŽP.

Následující modelové situace shrnují identifikaci a řešení nejzávažnějších a nejčastějších případů neoprávněného nakládání s odpady.

4.1 Neoprávněné nakládání v zařízeních k nakládání s odpady

Zařízení k úpravě, využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů je možné provozovat pouze se souhlasem KÚ^{11,12}. Odpady, které splní požadavky na vstupní suroviny, je možné využívat v zařízeních, která nejsou primárně určena k nakládání s odpady a nemusí mít tedy souhlas KÚ¹³.

Příklady oprávněných zařízení k nakládání s odpady:

a) sklady odpadů, sběrová místa

Jedná se o sklady, které jsou součástí zařízení k úpravě, využívání nebo odstraňování odpadů a které mají platný souhlas¹¹ na skladování různých druhů odpadů, např. odpadů s polychlorovanými bifenylly (PCB), olejů, akumulátorů a baterií a dalších jiných nebezpečných nebo ostatních odpadů. Je možné mezi ně zařadit i sběrné dvory, pokud slouží také pro potřeby podnikatelských subjektů či jiných obcí nebo je zde nakládáno s odpady jiných katalogových čísel než skupiny 20 (komunální odpady). Dále sem patří sklady nebezpečných odpadů u jejich původce, které jsou provozovány na základě souhlasu¹⁴.

b) provozovny na výkup odpadů

Jedná se o provozovny, které mají platný souhlas/povolení k nakládání s odpady a od občanů vykupují odpady pro které je souhlas/povolení vydáno, např. železné kovy, barevné kovy, papír, automobilové baterie a akumulátory a jiné obchodovatelné odpady.

c) autovrakoviště

Sběrná místa a zpracovatelé autovraků musí mít platný souhlas/povolení k nakládání s odpady a současně musí být zaregistrováni v databázi MA ISOH.

¹⁰ Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob v platném znění

¹¹ dle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

¹² zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci v platném znění

¹³ dle § 14 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

¹⁴ souhlas dle § 16 odst. 3 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění

d) spalovny odpadů (zařízení na energetické využití odpadů)

Jedná se o zařízení na odstraňování (případně energetické využívání) odpadů. Provozování těchto zařízení je možné na základě platného souhlasu/povolení k nakládání s odpady.

e) skládky odpadů a zařízení k využití odpadů na povrchu terénu

Jedná se o zařízení, kde jsou odpady využívány k zasypávání, rekultivacím a jiným povrchovým úpravám¹⁵, např. skládky, povrchové doly, lomy, odkaliště a další místa na povrchu terénu.

- Skládky je zařízení na odstraňování odpadů. Provozování těchto zařízení je možné na základě platného souhlasu/povolení k nakládání s odpady.

- Využívání odpadů na povrchu terénu je provozováním zařízení podle zákona^{11,13}.

f) zařízení, která nejsou primárně určena k nakládání s odpady, ale využívají odpady splňující požadavky stanovené pro vstupní suroviny a při nakládání s nimi nesmí být porušeny zvláštní právní předpisy (v souladu s nimiž je zařízení provozováno), nemusí mít souhlas KÚ¹³ (např. ocelárny, kovohutě, papírny).

Obecně lze konstatovat, že neoprávněné jednání může být odhaleno zvýšenou kontrolní činností např. ČIŽP, OÚ ORP nebo KÚ, které může předcházet vytipování problémových zařízení nebo provozoven a lokalit.

4.1.1 Porušování předpisů v zařízeních k nakládání s odpady

Nejčastější nedostatky

Při kontrole zaměřené na dodržování povinností provozovatelů zařízení majících platný souhlas/povolení k provozování zařízení k nakládání s odpady bývají zjištěny následující nedostatky:

- v provozovně jsou nalezeny odpady, pro které nemá provozovna platný souhlas/povolení,
- s odpady je nakládáno nedovoleným způsobem, např. odpad je vydáván za použitý výrobek, který zjevně nesplňuje technické a ekologické požadavky na výrobek (tzv. výrobek z druhé ruky/second hand; nejčastější případy elektrozařízení, autovraky, pneumatiky, textil a obuv),
- skladování odpadů je prováděno způsobem, který neodpovídá charakteru odpadu,
- odpady nejsou tříděny podle jednotlivých druhů,
- porušování pravidel provozu skládky odpadů (mísení a slučitelnosti odpadů, ukládání zakázaných odpadů, ukládání nebezpečných odpadů na skládky pro odpady ostatní, ukládání nepovolených nebezpečných odpadů jako technologického materiálu na zajištění skládky),
- skládkování odpadu dovezeného ze zahraničí,¹⁶
- spalování nebo spoluspalování neschválených odpadů¹⁶.

Důsledkem např. uvedených příkladů neoprávněného nakládání s odpady může dojít k úniku škodlivin do okolí, ke vzniku požáru, k výbuchu apod.

Uvedené nedostatky odhalují při plánované kontrolní činnosti nebo kontrolou na základě vnějšího podnětu pracovníci ČIŽP nebo OÚ ORP, kteří si při řešení situace mohou vyžádat součinnost dalších orgánů státní správy (Policie ČR, celní úřad atd.) podle charakteru zjištěných pochybení.

¹⁵ podle § 2 písm. n) vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu v platném znění

¹⁶ dovoz odpadu za účelem odstranění je dle § 54 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění zakázán, s výjimkou odpadů vzniklých v sousedních státech v důsledku živelních pohrom nebo za stavu nouze

4.1.2 Neoprávněné jednání při výkupu odpadů

Výkup a sběr odpadů probíhá v zařízeních/provozovnách majících souhlas k provozování zařízení pro sběr nebo výkup odpadů¹⁷. Provozovatel takového zařízení musí vlastnit i živnostenské oprávnění¹⁷.

Nejčastější nedostatky

- Při provádění kontrole vznikne podezření na porušení povinnosti při sběru a výkupu odpadů^{18,2} tím, že jsou vykupovány zakázané odpady.

Odpady, jež provozovatel zařízení ke sběru nebo výkupu odpadů nesmí vykupovat od fyzických osob, a odpady, za jejichž výkup nebo odběr nesmí poskytovat úplatu v hotovosti, se vymezují jako odpady, mající povahu:

a) uměleckého díla nebo jeho části,

b) pietního nebo bohoslužebného předmětu nebo jeho části,

c) průmyslového strojního zařízení nebo jeho části,

d) obecně prospěšného zařízení nebo jeho části, zejména zařízení pro hromadnou dopravu, dopravního značení, součástí nebo příslušenství veřejného prostranství a pozemních komunikací a energetické, vodárenské nebo kanalizační zařízení).

- K porušení povinnosti při sběru a výkupu odpadů¹⁸ dochází také v případě, že provozovatel zařízení ke sběru nebo výkupu odpadů neplní povinnost identifikovat odebírané nebo vykupované odpady a osoby, od kterých vykoupil věci jako odpady následujících druhů odpadů podle Katalogu odpadů¹⁹, a nevede o těchto skutečnostech evidenci.

16 01 04* Autovraky

16 01 06 Autovraky zbavené kapalin a jiných nebezpečných součástí

17 04 01 Měď, bronz, mosaz

17 04 02 Hliník

17 04 03 Olovo

17 04 04 Zinek

17 04 06 Cín

17 04 07 Směsi kovů (17 04 01 - 06)

17 04 11 Kabely

16 01 17 Železné kovy

16 01 18 Neželezné kovy

17 04 05 Železo a ocel

17 04 07 Směsné kovy

20 01 40 Kovy

- Zjištění nepovoleného vypalování kabelů a součástek pro získání čistého kovu,
- Není dodržován systém zpětného odběru a odděleného sběru elektrozařízení. Ve výkupnách či sběrnách se nachází vykoupené celé pračky, sporáky a další elektrozařízení, přestože provozovatel není místem zpětného odběru nebo nemá povoleno přijímat odpady katalogového čísla 20 01 36 Vyřazené elektrické a elektronické zařízení.

Poznámka: V roce 2013 byla Institutem pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s. vydána „Metodika k provádění kontrol zařízení ke sběru a výkupu kovů“ z pozice měst a obcí a „Obrazový katalog předmětů končících nelegálně ve výkupnách kovů“. Oba materiály jsou dostupné na internetové stránce www.institut-urmo.cz.

¹⁷ zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v platném znění

¹⁸ § 18 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění, § 8 vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

¹⁹ Vyhláška č. 381/2001 Sb., katalog odpadů v platném znění

4.1.3 Porušování předpisů v zařízeních ke sběru nebo zpracování autovraků

Provozovatel zařízení ke sběru nebo zpracování autovraků musí mít platný souhlas/povolení k provozování zařízení vydaný místně příslušným KÚ. Ten může udělení souhlasu/povolení k provozování zařízení vázat na podmínky stanovené podle konkrétní situace a zařízení.

Nejčastější nedostatky

- provozovatel zařízení nemá oprávnění nakládat s odpady na základě platného souhlasu/povolení,
- provozovatel zařízení není zapojen do informačního systému sledování toků vybraných autovraků MA ISOH^{3,4},
- zařízení nepředává autovraky nebo odpady z nich pouze osobě oprávněné k jejich převzetí,
- vystavovaná „Potvrzení o převzetí autovraku“²⁰ neodpovídají skutečnosti,
- provozovatel zařízení nevykázal zpracování žádného autovraku, i když se v jeho areálu autovraky nacházejí,
- místa ke zpracování autovraků nejsou vybavena plochou zajišťující, aby nedošlo k ohrožení ani ke znečištění povrchových nebo podzemních vod.

Neplnění uvedených povinností odhaluje plánovanou kontrolní činností nebo kontrolou na vnější podnět ČIŽP, OÚ ORP nebo KÚ. Při řešení situace je vítána součinnost mezi pracovníky provádějící kontrolu a pracovníky KÚ z důvodu využití možnosti KÚ zrušit rozhodnutí o udělení souhlasu v případě opakovaného porušení zákona¹.

4.1.4 Nelegální sklady odpadů

Osoba skladující odpady nemá platný souhlas/povolení místně příslušného KÚ k provozování zařízení a/nebo toto zařízení není způsobilé ke skladování odpadů dle stavebního zákona. Pokud jsou v neschváleném zařízení shromažďovány, skladovány, ukládány nebo zpracovávány odpady, jedná se o porušení zákonných povinností při nakládání s odpady.

Možné znaky nelegálních skladů odpadů

- nepřístupné areály (oplocené, často ve vlastnictví fyzických osob),
- nevyužívané objekty,
- pronajaté areály nebo objekty,
- neoprávněné skladování neschválených druhů odpadů nebo množství odpadů nebo chemických látek, které není v souladu s požadavky zákonů^{1,21},
- hrozí poškození nebo ohrožení životního prostředí, majetku a zdraví lidí,
- nemožnost standardního vstupu kontrolních orgánů.

Vznik nelegálního skladu

Nelegální sklady odpadů vznikají navážením odpadů do objektů/zařízení, která nemají platný souhlas/povolení KÚ^{11,12} k provozování. Tyto odpady mohou pocházet jak z České republiky, tak ze zahraničí.

²⁰ příloha č. 3 vyhlášky č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky v platném znění

²¹ zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích v platném znění

Nejvíce nelegálních skladů vzniklých dovážením odpadů ze zahraničí se dá předpokládat zejména v příhraničních oblastech. Jedná se např. o výstupy třídících linek obtížně uplatnitelné na trhu nebo komunální odpad.

Odpady jsou za účelem využití dovezeny²² právnickou osobou nebo fyzickou osobou oprávněnou k podnikání, které mají oprávnění nakládat s odpady. Skutečně dovážený odpad však svými vlastnostmi neodpovídá odpadu deklarovanému v dokladech provázejících přeshraniční přepravu odpadů.

Dovezené odpady mohou být také uskladněny kdekoliv v České republice v objektu již používaném k neoprávněnému skladování odpadů vzniklých v ČR.

Objekt může být oficiálně pronajatý nebo naopak využíván bez vědomí majitele.

S uloženými odpady a látkami není dále nakládáno a může dojít k poškození nebo ohrožení životního prostředí případným únikem nebezpečných látek do ovzduší, půdy, povrchových nebo podzemních vod následkem:

- porušení těsnosti obalů včetně jejich rozbití,
- samovolné reakce mezi odpady/chemickými látkami doprovázené únikem toxických plynů nebo par nebo doprovázené explozí plynů či par hořlavých kapalin,
- požáru skladu.

Řešení případů nelegálních skladů odpadů a koordinace kontrolních orgánů

Odhalení nelegálního skladu odpadů bývá většinou náhodné na základě podnětů z okolí nebo projevem důsledku neoprávněného nakládání (např. únik nebezpečných látek do vodního zdroje, zápach, požár), nikoliv běžnou kontrolní činností orgánů veřejné správy.

Počáteční fáze řešení objeveného nelegálního skladu se účastní většinou HZS ČR, Policie ČR případně obecní policie.

HZS ČR spolu s Policií ČR neodkladně zabezpečují místo, kde k neoprávněnému nakládání s odpady došlo, a jeho okolí takovým způsobem, aby nebylo poškozeno nebo ohroženo životní prostředí a zdraví, životy a majetek lidí.

Následně probíhá vyšetřování a řešení případu, k němuž jsou přizvány ostatní kompetentní orgány veřejné správy (především ČIŽP, KÚ, OÚ ORP, případně Policie ČR, Celní úřad). Při šetření se zjišťuje porušení právních předpisů např.:

- neoprávněné nakládání s odpady (zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech),
- ohrožení kvality podzemních a povrchových vod (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách),
- neoprávněné nakládání s chemickými látkami a chemickými směsmi (zákon č. 350/2011 Sb., chemický zákon),
- neoprávněné nakládání s radioaktivními látkami (zákon č. 18/1997 Sb., atomový zákon).
- ohrožení kvality ovzduší nebezpečnými látkami (zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší)

Při podezření na neoprávněnou přeshraniční přepravu odpadu je nutná spolupráce s odborem odpadů MŽP a celními orgány.

V případě, že neoprávněnou činností je možné předpokládat naplnění skutkové podstaty některého z paragrafů trestního zákoníku² (např. § 293 Poškození a ohrožení životního prostředí nebo § 298 Neoprávněné nakládání s odpady), nebo lze nezákonné jednání posuzovat dle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob¹⁰, jsou k řešení přizváni pracovníci orgánu činného v trestním řízení (Policie ČR).

O zjištěných skutečnostech se pořizuje písemný zápis o kontrolním zjištění včetně fotodokumentace jako důkaz pro další šetření, následné zahájení správního řízení a vydání rozhodnutí. V případě pochybností o vlastnostech odpadu nebo výrobku se odeberou vzorky k analýzám.

²² v souladu s čl. 3 a 18 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 ze dne 14. června 2006 o přepravě odpadů v platném znění

V poslední fázi řešení dochází k vlastní likvidaci nelegálního skladu odpadů zahrnující identifikaci odpadních materiálů, jejich inventarizaci, přebalení, transport a odstranění ve schváleném zařízení.

Řešení takových případů je většinou časově náročné a je nezbytné vynaložit vysoké náklady na nápravu zjištěného stavu. Vymahatelnost uložených sankcí a vynaložených prostředků je nízká.

4.1.5 Porušování předpisů při využívání odpadů na povrchu terénu

Skládky, povrchové doly, lomy, odkaliště a další místa na povrchu terénu využívají odpady k zasypávání, rekultivacím a jiným povrchovým úpravám.

Neoprávněné jednání spočívá v provádění terénních úprav pozemků bez platného povolení nebo materiály neuvedenými v platném povolení k provozování zařízení^{11,13} nebo materiály, které nesplňují kvalitativní požadavky vyhlášky²³.

4.2 Neoprávněné nakládání během přepravy odpadů

Mezi činnosti, při kterých může dojít k neoprávněnému nakládání s odpady, patří i jejich přeprava.

Při přepravě odpadů musí být vozidlo zajišťující přepravu označeno podle vyhlášky²⁴ bílými výstražnými reflexními tabulkami s černým nápisem „A“, což se netýká vozidel kategorie M1 a N1²⁵. Evidenční list pro přepravu nebezpečných odpadů (viz kapitola 3.5) nenahrazuje doklady vyžadované při přepravě zvláštními právními předpisy (ADR)²⁶.

4.2.1 Vnitrostátní přeprava odpadů

Odpady jsou na území ČR přepravovány označenými vozidly. Mohou být přepravovány např. od původců do oprávněných zpracovatelských zařízení. Mezi jednotlivými provozovny zpracovatelů nebo zpracovateli jsou pak přepravovány specifické odpady nebo jejich části. Přeprava probíhá podle druhu odpadu a typu zařízení na jejich využití, případně odstranění (např. ve spalovnách odpadů nebo na skládkách odpadů).

Nejčastější nedostatky

- neohlášená přeprava nebezpečných odpadů, porušení povinností stanovených zákonem¹ (např. u přepravované zásilky nebezpečných odpadů není evidenční list přepravy nebezpečného odpadu),
- přeprava odpadu vydávaného za zboží,
- přeprava odpadů deklarovaných jako ostatní, přestože vykazují některou nebezpečnou vlastnost danou zákonem¹,
- přeprava nebezpečných odpadů po silnici není v souladu s požadavky ADR²⁶,
- označení vozidla neodpovídá požadavkům vyhlášky²⁴.

Policista ve stejnokroji může zastavit vozidlo a kontrolovat, zda je označeno stanoveným způsobem nebo jinak vybaveno a osádka vozidla vybavena předepsanými doklady k řízení motorového vozidla.

²³ vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu

²⁴ vyhláška č. 374/2008 Sb. o přepravě odpadů v platném znění

²⁵ M1 - vozidla konstruovaná a vyrobená pro dopravu osob, s nejvýše osmi sedadly kromě sedadla řidiče a N1 - vozidla konstruovaná a vyrobená pro dopravu nákladů s maximální hmotností nepřevyšující 3,5 tun

²⁶ Evropská dohoda o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných věcí (ADR)

Pracovník celního úřadu může zastavovat vozidla a kontrolovat doklady při vnitrostátní přepravě nebezpečného odpadu.²⁷

V případě důvodného podezření, že řidič vozidla nemá v pořádku doklady související s přepravovaným odpadem, požádá o součinnost celní úřady, ČIŽP, případně ČOI.

4.2.2 Přeshraniční přeprava odpadů

Přeshraniční přeprava odpadů musí být v souladu s nařízením⁷ a Dohodou ADR²⁶, RID aj²⁸. Podrobnější informace k přeshraniční přepravě jsou uvedeny v kapitole 3.4.

Nejčastější nedostatky

- porušování povinností pro přeshraniční přepravu odpadů stanovených zákonem¹ a nařízením⁷,
- přeprava odpadů ze zemí, které nejsou členy Basilejské úmluvy,
- přeprava odpadu vydávaného za zboží,
- odpad, který podléhá oznamovací povinnosti, je prohlášen za odpad zařazený do Zeleného seznamu odpadů,
- neinformování příslušných orgánů o změnách trasy odpadu,
- dovoz odpadu k odstranění (skládkování)
- vývoz odpadu určeného k odstranění bez předchozího písemného oznámení a souhlasu,
- přeprava odpadů, která byla oznámena, ale pro kterou nebyl dán souhlas všech dotčených příslušných orgánů,
- neoprávněný převoz odpadu do zařízení před vydáním předchozího souhlasu pro toto zařízení,
- ve smlouvě o přepravě odpadů k využití uvedených v příloze III nařízení⁷ chybí závazek osoby zajišťující přepravu o převzetí odpadu zpět při nedokončení transakce,
- export do zemí mimo země OECD nebo jiných uvedených zemí, při kterém není respektován zákaz vývozu nebo postupy podle požadavků země určení,
- přeprava nebezpečných odpadů není v souladu s požadavky ADR²⁶,
- označení vozidla neodpovídá požadavkům podle vyhlášky²⁴ - označení dvěma bílými výstražnými reflexními tabulkami s černým nápisem „A“, (neplatí pro vozidla kategorie M1 a N1²⁵).

Neoprávněná přeshraniční přeprava odpadů bývá odhalena především kontrolní činností celních úřadů a Policie ČR. K řešení bývá přizváno MŽP jako příslušný orgán pro přeshraniční přepravu odpadů dle zákona a další kompetentní orgány (ČIŽP, KÚ).

Při přejezdu vozidla přes státní hranice jsou oprávněni provádět kontrolu:

Celní úřady, které v řízení o trestných činech spáchaných porušením celních předpisů a předpisu o dovozu, vývozu nebo přepravě zboží přes území ČR mají postavení policejního orgánu. Celní úřady také provádějí prostřednictvím skupin mobilního dohledu kontrolu vnitrostátní i přeshraniční přepravy odpadu, dovozu baterií nebo akumulátorů ze států, které nejsou členskými státy Evropské unie.

²⁷ § 77 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění

²⁸ Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID), Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí po vnitrozemských vodních cestách (ADN), Předpisy pro mezinárodní leteckou přepravu nebezpečných věcí (ICAO/IATA)

Služba cizinecké a pohraniční policie, která v rámci pohraničního odbavování a v pásmu do 25 km od státních hranic zaznamenává a podle možností dokumentuje podezřelé jevy a okolnosti nasvědčující neoprávněné přeshraniční přepravě odpadu do České republiky.

Celní orgány sankce neukládají, ale dávají podnět na základě sepsaného protokolu o provedené kontrole ČIŽP a MŽP.

Celní úřady jsou v rámci kontrolní činnosti oprávněny:

- zastavovat vozidla, nařizovat jejich odstavení na vhodné místo, kontrolovat doklady provázející odpad a zboží, doklady prokazující totožnost osoby přepravující odpad, provádět fyzickou kontrolu odpadu a zboží, odebírat a analyzovat vzorky a pořizovat fotodokumentaci,
- provádět šetření na místě vzniku odpadu u původce, držitele nebo oznamovatele, příjemce, avšak pouze v případě zjištění porušení právních předpisů při kontrole přepravy odpadu,
- nařídít přerušení přepravy a odstavení vozidla na místo k tomu určené, zadržet doklady k vozidlu i k nákladu, zakázat pokračování v jízdě a zabránit v další jízdě použitím technického prostředku (např. botičky) v případě pojetí podezření o nedovolené přepravě odpadů,
- vyžádat si odbornou pomoc ČIŽP,
- požádat o rozhodnutí místně příslušný KÚ v případě pochybností, že přepravované zboží není odpadem,
- nepropustit odpad do navrhovaného režimu jestliže je zjištěno porušení nařízení⁷ nebo zákona¹,

Kontrolní činnost může zahrnovat:

- zjištění, zda složení odpadu odpovídá dokumentům/průvodním dokladům,
- kontrolu místa určení (stát) a předpokládaného způsobu dalšího nakládání (zda odpad je předmětem zákazu vývozu; zda je/není potřeba souhlas pro přepravu),
- kontrolu, zda je místo určení ve všech dokumentech/průvodních dokladech uváděno stejně,
- kontrolu, zda způsob dalšího nakládání s odpadem uvedený v dokumentaci je možný, zda společnost, která s odpadem bude takto nakládat, existuje a má platný souhlas příslušného KÚ,
- kontrolu, zda popis odpadu odpovídá skutečnému nákladu,
- kontrolu informací o vlastníkovi zboží, zprostředkovateli přepravy, zprostředkovateli využití nebo odstranění odpadu a jiných zúčastněných stranách,
- ověření, zda nejsou přepravovány odpady, jejichž vývoz je podle čl. 36 nařízení⁷ zakázán.

V závislosti na požadovaném postupu se dle nařízení⁷ kontrolují následující dokumenty:

- Průvodní doklad pro přeshraniční přepravu odpadů (vzor v příloze IB) a kopie formuláře oznámení pro přeshraniční přepravu odpadů (příloha IA) s uvedením písemných souhlasů a podmínek dotčených příslušných orgánů; smlouva mezi oznamovatelem a příjemcem (podle čl. 5 nařízení⁷) upravující zpětvzetí odesílatelem, využití příjemcem jiným způsobem, potvrzení o využití nebo odstranění odpadu příjemcem (smlouva nemusí přepravu provázet, ale její existence musí být doložena); finanční záruky.
- Doklad podle přílohy VII, smlouva nebo kopie smlouvy (podle čl. 18 nařízení⁷) mezi osobou, která zařizuje přepravu, a příjemcem (obsahující závazek upřesňující, která ze smluvních stran popřípadě převezme odpad zpět, zajistí jeho využití jiným způsobem nebo zajistí jeho prozatímní uskladnění).

V tabulce 1 je schématicky znázorněn postup kontroly při přepravě odpadů. Ve sloupci shoda/neshoda jsou uvedeny varianty postupu v případě kdy je posuzovaná činnost ve shodě s předpisy a kdy nikoliv.

Tabulka 1 Doporučený postup řešení modelové situace „Přeprava odpadů“

Bod	Posuzovaná činnost	Kompetentní kontrolní orgán	Postup šetření	Součinnost	Shoda/neshoda *	Další postup
1	vnitrostátní přeprava nebezpečných odpadů	Celní úřad	kontrola označení vozidla dle ADR a vyhlášky a dalších povinností vnitrostátní přepravy nebezpečných odpadů (ELPNO - evidenční list pro přepravu nebezpečných odpadů)	OÚ ORP ČIŽP	ano	-
					ne	správní řízení ČIŽP
2	přeshraniční přeprava odpadů	Celní úřad	kontrola splnění požadavků nařízení 1013/2006 a zákona	odbor odpadů MŽP ČIŽP KÚ	ano	viz body 3,4 a 6
					ne	-
3	přeshraniční přeprava odpadů ze Zeleného seznamu (odpady s kódy B+čtyři čísla/G+další písmeno+tři čísla)	Celní úřad	kontrola, zda odpad odpovídá Zelenému seznamu (pomůcky: Praktická příručka a Manuál pro zařazování odpadů do Zeleného seznamu), kontrola informací o přepravě a označení vozidla (tabulky „A“)	odbor odpadů MŽP ČIŽP KÚ	ano	viz bod 6
					ne	viz bod 4
4	přeshraniční přeprava odpadů ze Žlutého seznamu (odpady s kódem: A+čtyři čísla/A+další písmeno+tři čísla/Y46/Y47)	Celní úřad	kontrola, zda odpad odpovídá Žlutému seznamu, kontrola souhlasu s přepravou a dalších dokumentů, kontrola označení vozidla dle ADR a vyhlášky (tabulky „A“) Jsou-li přepravovány odpady, které nefigurují ani v Zeleném, ani Žlutém seznamu, mohlo by se jednat o odpady, jejichž vývoz je do některých zemí dle článku 36 nařízení 1013/2006 zakázán - neoprávněné nakládání s odpady	odbor odpadů MŽP ČIŽP KÚ	ano	viz bod 6
					ne	viz bod 7, 8
5	přeshraniční přeprava zboží	Celní úřad	probíhá celní řízení; při kontrole je zjištěno, že místo deklarovaného zboží je přepravován odpad (pomůcky při rozhodování: Praktická příručka a Manuál pro zařazování odpadů do Zeleného seznamu) – neoprávněné nakládání s odpady	u odpadů: KÚ ČIŽP Policie ČR	ano	-
					ne	viz bod 7, 8
6	dovoz/vývoz/tranzit odpadů k využití	Celní úřad Policie ČR	podle druhu odpadu - viz bod 3 nebo bod 4 jedná se o dovoz/vývoz/tranzit odpadů k odstranění - neoprávněné nakládání s odpady	odbor odpadů MŽP ČIŽP KÚ	ano	-
					ne	viz bod 7, 8

Bod	Posuzovaná činnost	Kompetentní kontrolní orgán	Postup šetření	Součinnost	Shoda/neshoda *	Další postup
7	důvodné podezření na porušení zákona a nařízení 1013/2006	Celní úřad Policie ČR	vyšetřování; správní řízení; povinnost zpětného převzetí odpadu – viz. kapitola 4 nařízení č.1013/2006	ČIŽP, MŽP	ano	
8	důvodné podezření na trestnou činnost	Policie ČR	vyšetřování, trestní řízení, povinnost zpětného převzetí odpadu – viz. kapitola 4 nařízení č.1013/2006	celní úřad ČIŽP, MŽP	ano	

5. Seznam použitých zkratek

CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CÚ ČR	celní úřad České republiky
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GŘC	Generální ředitelství cel
HZS	Hasičský záchranný sbor
IPPC	Integrated Pollution and Prevention Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
IZS	Integrovaný záchranný systém
KÚ	krajský úřad
MA ISOH	Modul Autovraky Informačního systému odpadového hospodářství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OÚ	obecní úřad
OÚ ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností
ZZS	Záchranná zdravotnická služba
ŽP	životní prostředí

6. Přílohy

Příloha č. 1: Přehled právních předpisů

Příloha č. 2: Součinnost orgánů veřejné správy při řešení neoprávněného nakládání s odpady

Příloha č. 3: Kontakty

Příloha č. 1: Přehled právních předpisů

Právní předpisy pro oblast nakládání s odpady:

- **Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění**
 - Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
 - Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), v platném znění
 - Vyhláška č. 382/2001 Sb., Ministerstva životního prostředí o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, v platném znění
 - Vyhláška č. 383/2001 Sb., Ministerstva životního prostředí o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
 - Vyhláška č. 384/2001 Sb., Ministerstva životního prostředí o nakládání s polychlorovanými bifenyly, polychlorovanými terfenyly, monometyltetrachlordifenylmetanem, monometyldichlordifenylmetanem, monometyldibromdifenylmetanem a veškerými směsmi obsahujícími kteroukoliv z těchto látek v koncentraci větší než 50 mg/kg (o nakládání s PCB), v platném znění
 - Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
 - Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
 - Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady a o bližších podmínkách financování nakládání s nimi (vyhláška o nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady), v platném znění
 - Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), v platném znění
 - Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady z autovraků, vybraných autovraků, o způsobu vedení jejich evidence a evidence odpadů vznikajících v zařízeních ke sběru a zpracování autovraků a o informačním systému sledování toků vybraných autovraků (o podrobnostech nakládání s autovraky), v platném znění
 - Vyhláška č. 374/2008 Sb., o přepravě odpadů a o změně vyhlášky č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), ve znění pozdějších předpisů, v platném znění
 - Vyhláška č. 170/2010 Sb., o bateriích a akumulátorech a o změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
 - Metodický pokyn č. 10 pro postup při přeshraniční přepravě odpadů a/nebo předupravených odpadů do ČR za účelem jejich energetického využití - věstník MŽP č. 8/2005

Jiné související právní předpisy:

- Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, v platném znění
- Zákon č. 553/991 Sb., o obecní policii, v platném znění
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), v platném znění
- Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění
- Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, v platném znění
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), v platném znění
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posouzení vlivů na životní prostředí), v platném znění
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), v platném znění
- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), v platném znění
- Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, v platném znění
- Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, v platném znění
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění
- Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), v platném znění
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, v platném znění
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, v platném znění
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (nařízení REACH) , v platném znění
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 ze dne 14. června 2006 o přepravě odpadů v platném znění
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele).

Ke složkovým zákonům jsou vydány prováděcí právní předpisy jako jsou vyhlášky, nařízení vlády a dále metodické pokyny, návody, instrukce a sdělení.

Přehled právních předpisů v gesci MŽP je možné najít ve věstníku MŽP č.1 daného roku.

Příloha č. 2: Součinnost orgánů veřejné správy při řešení neoprávněného nakládání s odpady

Schéma zapojení jednotlivých orgánů při podezření na neoprávněné nakládání s odpady

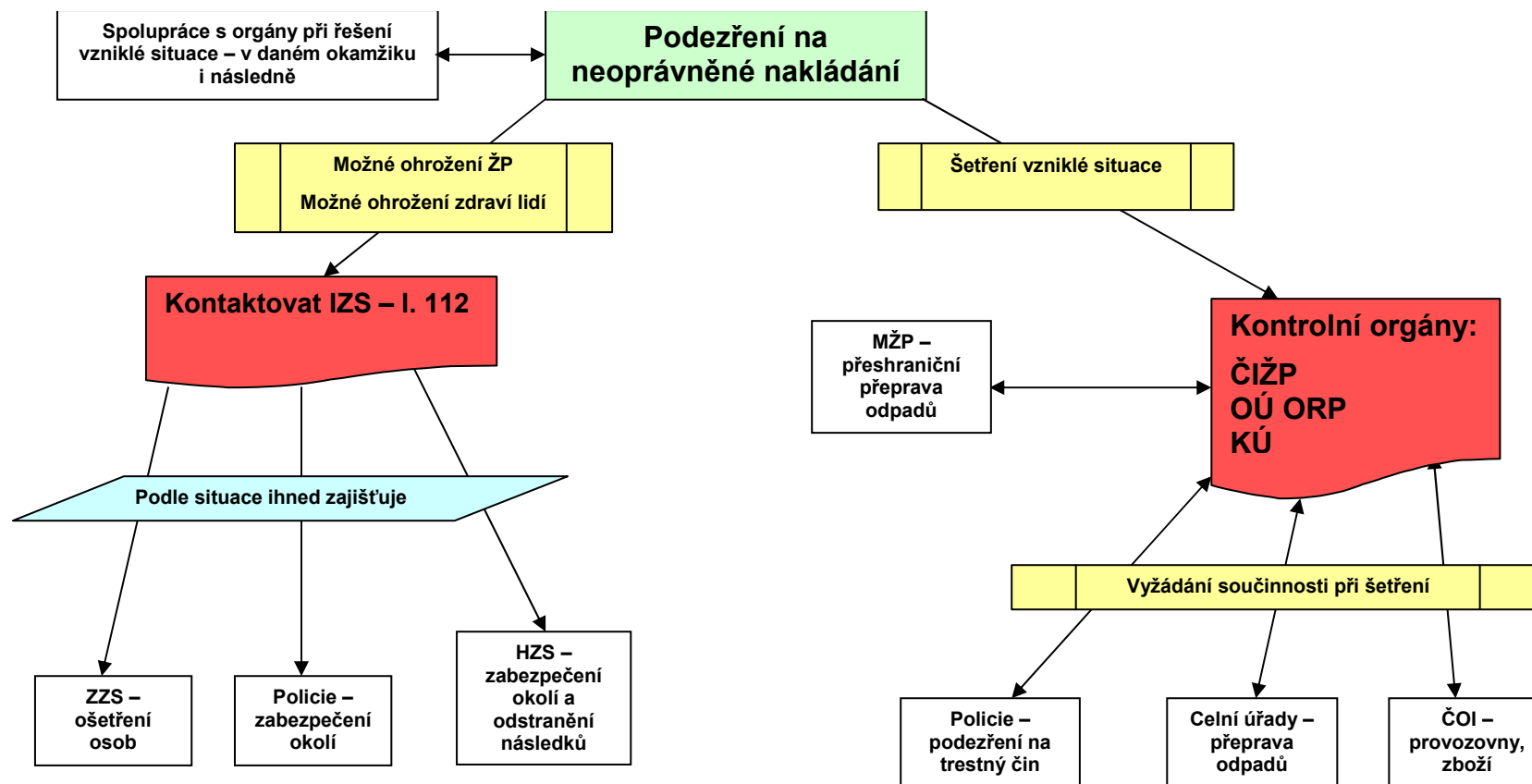

Schéma součinnosti Policie ČR s ostatními orgány při řešení konkrétních situací

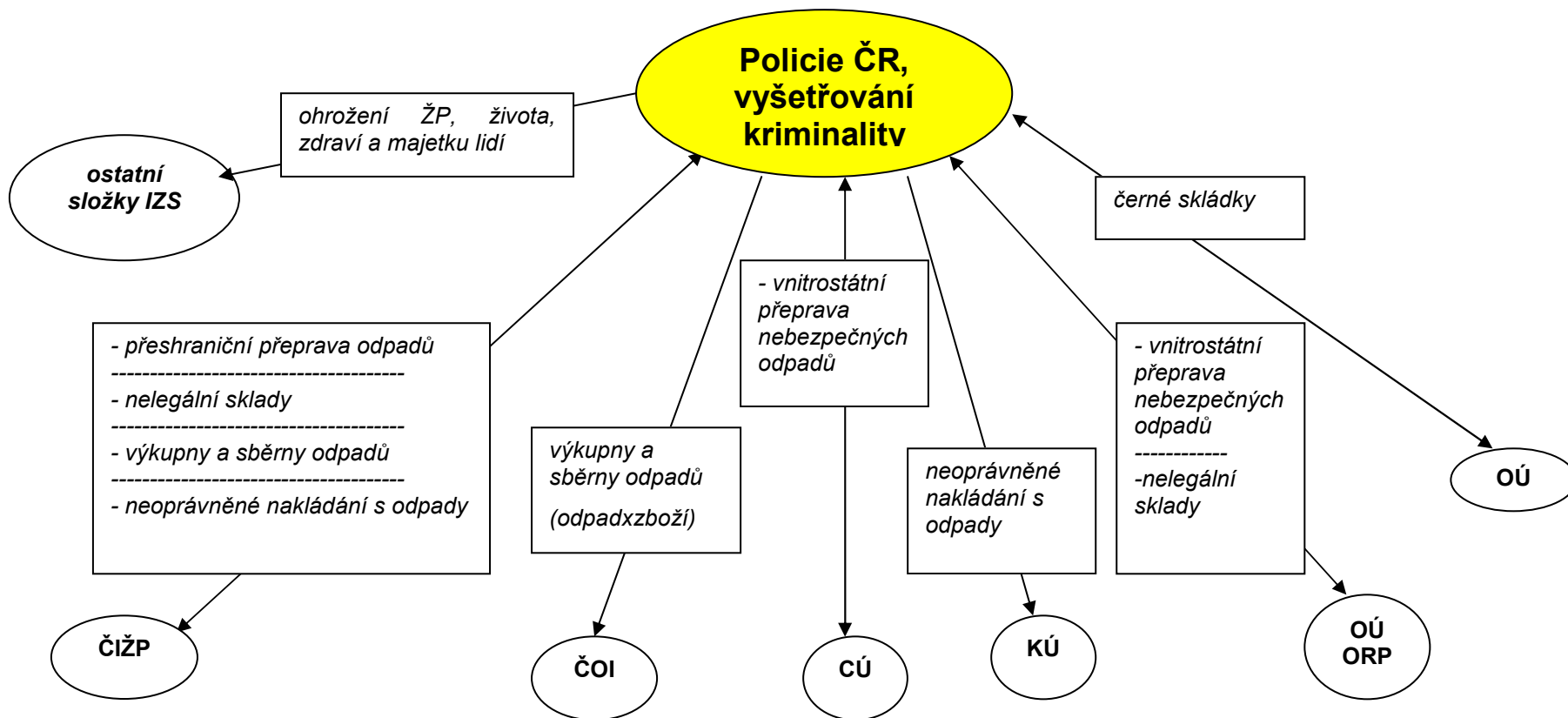

Schéma součinnosti celních úřadů s ostatními orgány při řešení konkrétních situací

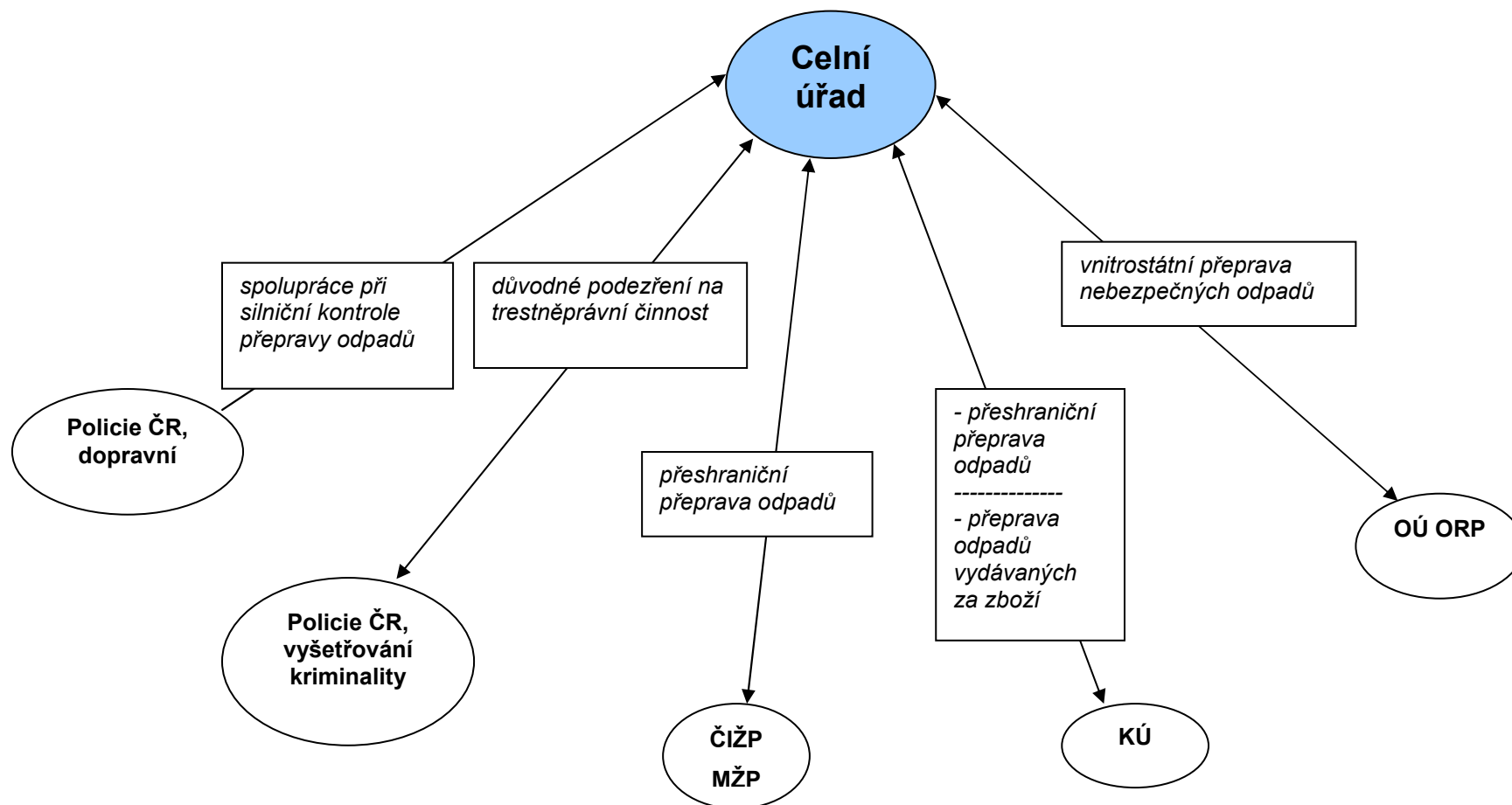
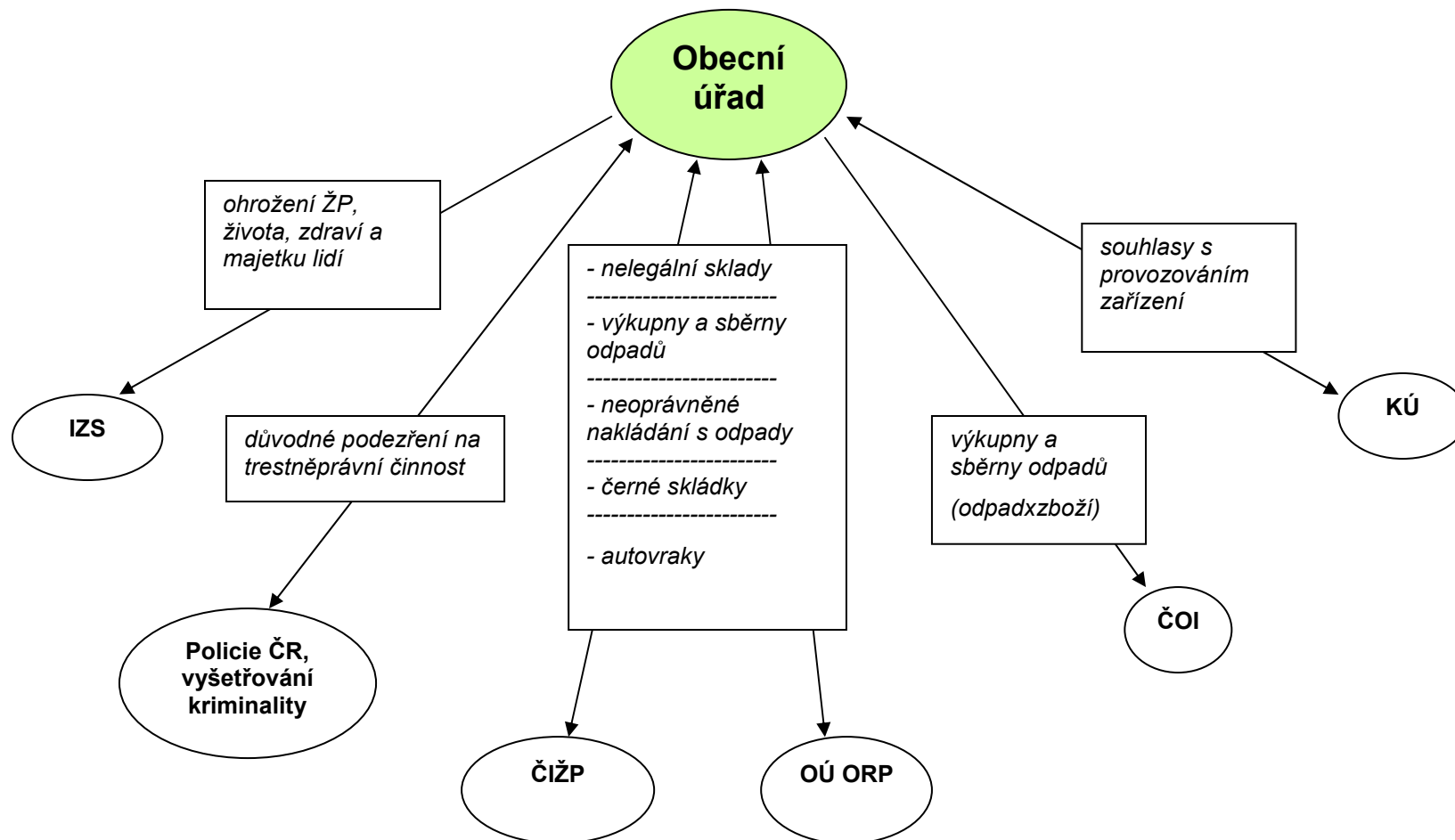

Schéma součinnosti obecních úřadů s ostatními orgány při řešení konkrétních situací

Příloha č. 3: Kontakty

Ministerstvo životního prostředí	Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
ústředna 00420/	267 121 111
Sekce technické ochrany životního prostředí, Odbor odpadů, Oddělení přeshraničního pohybu odpadů a mezinárodní spolupráce	
funkce	vedoucí oddělení
telefon 00420/	267 122 014
fax 00420/	267 126 014

Policejní prezidium ČR	Strojnická 27, 170 89 Praha 7
ústředna 00420/	974 811 111
Úřad služby kriminální policie a vyšetřování, Odbor hospodářské kriminality	
funkce	rada
telefon 00420/	974834206
fax 00420/	-
e-mail	uskvv.ohk.net@pcr.cz

Ředitelství ČIŽP-OOH	Na Břehu 267, 190 00 Praha 9
ústředna 00420/	222 860 111
Sekce technické ochrany životního prostředí, Odbor odpadového hospodářství	
funkce	vedoucí odboru
telefon 00420/	222 860 210
funkce	zástupce ved. odboru
telefon 00420/	222 860 366

Generální ředitelství cel	Budějovická 7, 140 96 Praha 4
ústředna 00420/	261 332 782; 784
Odbor celní, Oddělení netarifních opatření	
funkce	metodik
telefon 00420/	261 332 223

Na portálu veřejné správy <http://portal.gov.cz> je možné najít odkaz na stránky jednotlivých krajů s kontakty na odbory životního prostředí KÚ.

Kontakty na OÚ ORP (205) a OÚ je možné nalézt na stránkách
<http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0055>
http://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/i/kraje_okresy_obce

Kontakty na konkrétní pracovníky odborů životního prostředí v obcích v daném kraji mají k dispozici pracovníci odborů životního prostředí jednotlivých KÚ.

Tísňové linky složek IZS využitelné při vzniku mimořádné události:

- jednotné evropské číslo tísňového volání: 112
- národní tísňová linka hasičského záchranného sboru (HZS ČR): 150
- národní tísňová linka zdravotnické záchranné služby (ZZS): 155
- národní tísňová linka městské policie: 156
- národní tísňová linka Policie ČR: 158